

Stanovisko č. 19 (2024)

Poradnej rady európskych prokurátorov
Výboru ministrov Rady Európy

O riadení prokuratúr s cieľom zabezpečiť ich nezávislosť a nestrannosť

I. Úvod

1. V súlade s mandátom, ktorý poskytol Výbor ministrov, Poradná rada európskych prokurátorov (CCPE) vypracovala toto stanovisko k riadeniu prokuratúr s cieľom zabezpečiť ich nezávislosť a nestrannosť, ako aj posilniť efektívnosť práce prokuratúr.
2. CCPE už v minulosti zdôraznila, že nezávislosť a autonómia prokuratúry sú nevyhnutným dôsledkom nezávislosti súdnictva. Preto by sa mala podporovať všeobecná tendencia posilňovať nezávislosť a skutočnú autonómiu prokuratúr¹, aby sa zabránilo akémukoľvek možnému politickému tlaku.
3. CCPE už vypracovala súbor noriem týkajúcich sa nezávislosti a nestrannosti prokuratúry, a to aj pokiaľ ide o samosprávne orgány prokuratúry. Tému tohto stanoviska vybrala CCPE s cieľom stavať na týchto základoch a zamerať sa na to, ako možno zabezpečiť a ďalej posilniť nezávislosť a nestrannosť prokuratúr prostredníctvom ich riadenia.
4. V stanovisku sa pritom zohľadňuje rozmanitosť právnych systémov a modelov existujúcich v celej Európe, a najmä skutočnosť, že v mnohých právnych systémoch sú prokuratúry štruktúrované ako vysoko hierarchické inštitúcie pod vedením generálnych prokurátorov². V dôsledku toho nezávislosť a nestrannosť prokuratúr do veľkej miery závisí od nezávislosti a nestrannosti ich vedúcich a od ich úlohy vo vzťahu k jednotlivým prokurátorom. Zároveň to platí *mutatis mutandis* aj pre systémy bez takejto silnej hierarchickej štruktúry.
5. V stanovisku sa preto skúma kľúčová úloha generálnych prokurátorov pri riadení prokuratúr ako spôsob zabezpečenia ich nezávislosti a nestrannosti a na tento účel sa tiež zdôrazňuje význam ich vlastnej nezávislosti a nestrannosti, a to aj prostredníctvom transparentnosti postupu vymenúvania/volieb, dĺžky ich funkčného obdobia, spolu so zárukami týkajúcimi sa ich odvolania a proti akejkoľvek forme neprimeraného zasahovania do ich práce.
6. V stanovisku sa náležite zohľadňuje odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, odporúčanie Výboru ministrov Rec(2012)11 o úlohe prokurátorov mimo systému trestného súdnictva a predchádzajúce stanoviská CCPE, najmä stanovisko č. 7 (2012) o riadení prostriedkov prokuratúry, stanovisko č. 9. (2014) o európskych normách a zásadách týkajúcich sa

1/ Stanovisko1 CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, bod IV.

2/ V stanovisku sa používa zastrešujúci pojem „generálny prokurátor“ na označenie vedúcich prokuratúr bez ohľadu na názvy používané pre túto pozíciu v rôznych právnych systémoch (napr. hlavný prokurátor, riaditeľ prokuratúry atď.). CCPE tiež uznáva, že generálni prokurátori možno budú musieť za určitých podmienok a v konkrétnych prípadoch delegovať časť svojich právomocí, ako aj to, že existujú systémy bez hierarchickej podriadenosti jednému vedúcemu prokuratúry.

prokurátorov, vrátane Rímskej charty, stanovisko č. 13 (2018) o nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov, ako aj stanovisko č. 18 (2023) o radách prokurátorov, ako kľúčových orgánov samosprávy prokuratúry. Okrem toho sa v stanovisku zohľadňujú odpovede členov CCPE na dotazník o riadení prokuratúr s cieľom zabezpečiť ich nezávislosť a nestrannosť.

7. V stanovisku sa okrem toho zohľadňujú aj tieto skutočnosti: Stanovisko Poradnej rady európskych sudcov (CCPE) č. 19 (2016) k úlohe predsedov súdov, príslušná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), správy Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia), nástroje Európskej komisie pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ), výsledky štvrtého kola hodnotenia Skupiny štátov proti korupcii (GRECO), pokiaľ ide o prokurátorov, preskúmanie vykonávania akčného plánu Rady Európy na roky 2016 – 2021 o posilnení nezávislosti a nestrannosti súdnictva Európskeho výboru pre právnu spoluprácu (CDCJ).
8. V stanovisku sa využívajú aj príslušné dokumenty medzinárodných orgánov mimo Rady Európy, najmä dokumenty orgánov OSN monitorujúcich zmluvy, správy osobitného spravodajcu OSN o nezávislosti sudcov a právnikov, normách profesijnej zodpovednosti a vyhlásení o základných povinnostiach a právach prokurátorov Medzinárodného združenia prokurátorov (IAP), štúdia Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) o protikorupčných reformách vo východnej Európe a Strednej Ázii, pokroku a výzvach (2016–2019) a správa Európskej siete súdnych rád (ENCJ) o nezávislosti a zodpovednosti prokuratúry (2014 – 2016).
9. CCPE je vďačná svojej predsedníčke Jane Zezulovej (Česko) za jej významný prínos a podporu počas celého procesu, ktorý viedol k prijatiu tohto stanoviska.

II. Účel a rozsah stanoviska

10. CCPE neustále zdôrazňuje, že členské štáty by mali prijať účinné opatrenia na zabezpečenie toho, aby prokurátori mohli plniť svoje pracovné povinnosti a zodpovednosti v primeranom právnom a organizačnom rámci. Na tento účel by prokuratúra mala mať možnosť posúdiť svoje potreby vrátane technologických prostriedkov, ľudských zdrojov³, rokovať o svojich rozpočtoch a rozhodovať o tom, ako čo najlepšie a transparentne využiť pridelené finančné prostriedky. Ak je prokuratúra poverená riadením svojich zdrojov, mala by okrem primeranej odbornej prípravy na tento účel využívať aj moderné metódy a nástroje riadenia účinným a transparentným spôsobom⁴. Riadenie prokuratúr zohráva dôležitú úlohu pri dosahovaní riadneho využívania zdrojov, ktoré im boli pridelené.
11. V tejto súvislosti, hoci CCPE uznáva rozmanitosť právnych systémov a modelov existujúcich v celej Európe, domnieva sa, že to, čo majú spoločné, je potreba zabezpečiť nezávislosť a autonómiu prokuratúr. S cieľom zabezpečiť ich nestranné a účinné

3/ Rámcový dohovor Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte bol prijatý 17. mája 2024 a je vôbec prvou medzinárodnou právne záväznou zmluvou v tejto oblasti. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby činnosti systémov umelej inteligencie boli plne v súlade s ľudskými právami, demokraciou a právnym štátom.

4/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, bod XIX.

fungovanie a rozhodovanie.⁵

12. V tejto súvislosti, berúc do úvahy existujúce rozdiely medzi právnymi systémami, sa v týchto návrhoch uznáva ústredná úloha, ktorú zohrávajú generálni prokurátori pri riadení prokuratúry, a to nielen pri zastupovaní inštitúcie, ale aj ako hlavní garanti jej nezávislosti a samostatnosti. Zahŕňa to aj zachovanie funkčnej nezávislosti a nestrannosti jednotlivých prokurátorov.
13. Vzhľadom na to, že spoločnou črtou väčšiny prokuratúr je ich hierarchická štruktúra, je o to dôležitejšie, aby generálni prokurátori boli sami úplne nezávislí a nestranní a aby boli za takých aj považovaní, s cieľom zabezpečiť nezávislosť a samostatnosť služieb, ktoré spravujú a za ktoré nesú zodpovednosť.
14. Existuje niekoľko dôležitých spôsobov, ako zabezpečiť nezávislosť generálnych prokurátorov. Najdôležitejšími charakteristikami sú objektívne kritériá oprávnenosti uchádzať sa o túto funkciu, ich profil založený na zásluhách, transparentnosť postupov, ktorými sa riadi ich vymenovanie/volba, dĺžka ich funkčného obdobia a záruky týkajúce sa ich odvolania a ochrany pred akoukoľvek formou neprimeraného zasahovania do ich práce. Všetky tieto aspekty majú významný vplyv na celkovú nezávislosť prokuratúr a ich nestranné rozhodovanie.
15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na základe zásad, ktoré už CCPE stanovila v súvislosti s fungovaním prokuratúr, sa v tomto stanovisku skúma kľúčová úloha generálnych prokurátorov pri zabezpečovaní nezávislosti a nestrannosti ich inštitúcií na vonkajšej aj vnútornej úrovni, prostredníctvom ich účinného a transparentného riadenia.
16. V stanovisku sa zohľadňujú aj existujúce normy iných orgánov a inštitúcií Rady Európy a iných inštitúcií, pričom sa vykladajú v spojení s odporúčaniami CCPE, s cieľom poskytnúť členským štátom celkové usmernenia. Na tento účel sa stanovisko zameriava na tieto hlavné aspekty:
 - menovací/volebný postup, všeobecné záruky týkajúce sa ich odvolania pred skončením funkčného obdobia prokurátorov a proti neprimeranému zasahovaniu do ich práce, ako záruky ich nezávislosti;
 - úloha generálnych prokurátorov pri zabezpečovaní nezávislosti a nestrannosti prokuratúr, a to aj prostredníctvom riadenia finančných, materiálnych a ľudských zdrojov ich útvarov (pokiaľ ide o prokurátorov, ako aj zamestnancov prokuratúr, vrátane tých, ktorí majú postavenie štátneho zamestnanca);
 - prípadnú úlohu iných riadiacich úradníkov v prokuratúre, v závislosti od právneho systému členských štátov.
17. V stanovisku sa poskytujú relevantné usmernenia, pričom sa zvažujú rôzne prístupy k riadeniu prokuratúr v členských štátoch. Hoci sa zdržiava vyjadrovania akýchkoľvek preferencií, zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať zásady zachovania nezávislosti a nestrannosti prokuratúry. V stanovisku sa predovšetkým uznáva, že:

5/ Stanovisko CCPE č. 18 (2023) k radám prokurátorov ako kľúčovým orgánom samoriadenia prokuratúry, bod 16.

- v rôznych jurisdikciách môžu byť prokuratúry organizované v centralizovaných systémoch, v ktorých celý útvar riadi ústredný orgán, zvyčajne generálna prokuratúra, alebo v decentralizovaných systémoch, v ktorých majú regionálne prokuratúry alebo rôzne orgány prokuratúry vnútornú autonómiu pri riadení, alebo v kombinácii oboch systémov;
 - v niektorých členských štátoch môže byť riadenie prokuratúry pridelené konkrétnemu úradníkovi (napr. generálnemu prokurátorovi, hlavnému prokurátorovi alebo riaditeľovi prokuratúry);
 - v iných členských štátoch môže byť vedenie prokuratúry pridelené orgánu (napr. rade prokurátorov alebo inému samosprávnemu orgánu prokuratúry alebo konkrétnemu úseku v rámci služby, a nie konkrétnemu úradníkovi),
 - v niektorých členských štátoch úlohy a funkcie súvisiace s riadením prokuratúry možno rozdeliť medzi rôznych hlavných prokurátorov alebo rôznych úradníkov alebo orgány;
 - dodržiavanie zásad stanovených v Európskom dohovore o ľudských právach a judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zameraná na zachovanie nezávislosti prokuratúry je veľmi dôležitá.
18. Keďže pojem nezávislosť úzko súvisí s otázkou zodpovednosti, v stanovisku sa rieši aj táto otázka. V tejto súvislosti stanovisko vychádza z myšlienky, že prokuratúra by mala pravidelne a verejne zodpovedať za svoju činnosť ako celok, a najmä za spôsob, akým sa vykonávali jej priority.⁶
19. V stanovisku sa uznáva, že vzhľadom na faktory, ako je pracovné zaťaženie a veľkosť prokuratúry, môže byť potrebné, aby generálni prokurátori delegovali niektoré funkcie a úlohy na svojich zástupcov alebo iných vysokopostavených úradníkov v rámci služby. Ak riadiace funkcie vykonávajú títo úradníci namiesto generálneho prokurátora, normy uvedené v týchto návrhoch sa naďalej uplatňujú *mutatis mutandis*.

III. Generálni prokurátori ako garanti nezávislosti prokuratúry prostredníctvom riadenia prokuratúr

20. Nezávislosť a nestrannosť generálnych prokurátorov sa dosahuje kombináciou niekoľkých dôležitých faktorov, ktoré táto kapitola zdôrazňuje.
21. V prvom rade je nevyhnutná transparentnosť, objektívne kritériá oprávnenosti a vylúčenie neprimeraného zasahovania do vymenúvania/volieb generálnych prokurátorov, ako aj záruky týkajúce sa ich odvolania a neprimeraného zasahovania do ich práce. V tejto súvislosti má zásadný význam aj jasné vymedzenie ich funkčného obdobia.
22. Funkcie a úlohy generálnych prokurátorov sa riešia osobitne, pričom sa zdôrazňuje, že by mali byť výslovne a jasne stanovené, pokiaľ možno vo vnútroštátnych právnych predpisoch na najvyššej úrovni, a v prípade potreby doplnené ďalšími nariadeniami na zabezpečenie ich transparentnosti, ako aj nezávislého a nestranného fungovania

6/ Odporúčanie Výboru ministrov Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, bod 11.

prokuratúr.

23. V tejto časti stanoviska sa preto spájajú príslušné normy v tejto súvislosti a ďalej sa rozpracúvajú, čím sa členským štátom poskytujú usmernenia v tejto oblasti.

A. Nezávislosť generálnych prokurátorov prostredníctvom vymenovania/ volenia, funkčného obdobia a záruk týkajúcich sa predčasného odvolania

24. Vymenovanie/zvolenie generálnych prokurátorov by malo byť nielen transparentné, na základe stanovených objektívnych kritérií výberu kandidátov a bez neprimeraného zasahovania, ale ako také by ho mali vnímať najmä komunity sudcov a prokurátorov, ako aj verejnosť vo všeobecnosti. Je to dôležité nielen na posilnenie dôvery v súdnictvo a prokuratúru, ale predovšetkým aj dôvery verejnosti v justičný systém.
25. Postavenie, nezávislosť, nábor, kariéra vrátane hodnotenia, odvolania a disciplinárne opatrenia prokurátorov by mali byť podobne ako v prípade sudcov jasne stanovené vo vnútroštátnom právnom systéme, pričom by sa mali riadiť transparentnými a objektívnymi kritériami. Je to o to dôležitejšie, pokiaľ ide o generálnych prokurátorov vzhľadom na ich kľúčovú úlohu pri riadení prokuratúr.
26. Nezávislosť a nestrannosť generálnych prokurátorov by sa mala zaručiť aj kombináciou viacerých faktorov. Medzi tieto faktory patrí okrem iného dĺžka ich funkčného obdobia a záruky týkajúce sa ich odvolania, ako aj ochrana pred akoukoľvek formou neprimeraného zasahovania do ich práce. Je to dôležité nielen z hľadiska zaručenia nezávislosti, ale aj zabezpečenia stability, podpory zodpovednosti, posilnenia dôvery verejnosti a uľahčenia profesijného rozvoja v rámci systému prokuratúry.

1. Vymenovanie/vol'ba generálnych prokurátorov

27. CCPE už uviedla, že spôsob vymenovania generálnych prokurátorov zohráva významnú úlohu v systéme zaručujúcom správne fungovanie prokuratúr,⁷ konkrétne pokiaľ ide o ich nezávislosť a nestrannosť.
28. CCPE uznáva rozmanitosť právnych systémov a modelov v celej Európe, čo vedie k rôznym prístupom k vymenovaniu/vol'be generálnych prokurátorov a ich funkčnému obdobiu. Tieto prístupy môžu zahŕňať účasť parlamentu, orgánov zodpovedných za samosprávu prokuratúry⁸ vo výberovom konaní alebo rozhodnutie hlavy štátu a/alebo vlády. CCPE súhlasí s pozíciou Benátskej komisie, v ktorej sa zdôrazňuje význam dosiahnutia primeranej rovnováhy medzi požiadavkou demokratickej legitimity pri takýchto vymenovaníach na jednej strane a potrebou odpolitizovania na strane druhej.⁹
29. Ak majú vlády určitú kontrolu nad menovaním generálnych prokurátorov, je dôležité, aby metóda výberu bola taká, aby získala dôveru a rešpekt verejnosti, ako aj členov

7/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 55; Správa Benátskej komisie o európskych normách, pokiaľ ide o nezávislosť súdneho systému: Časť II – prokuratúra, CDL-AD(2010)040, 3. januára 2011, body 34 – 35.

8/ Tieto orgány sa chápu v kontexte stanoviska CCPE č. 18 (2023), v ktorom sa zdôrazňuje, že by sa mala zdôrazniť inštitucionálna hodnota rád prokurátorov – či už ako samostatných orgánov alebo ako súčasť súdnych rád zodpovedných za sudcov aj prokurátorov – alebo iných orgánov, ktoré sa zaoberajú samosprávu prokuratúry.

9/ CDL-AD(2015)039, Spoločné stanovisko Benátskej komisie, Poradnej rady európskych prokurátorov (CCPE) a Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (OBSE/ODIHR) k návrhu zmien zákona o prokuratúre Gruzínska, body 19, 20 a 27.

justičného systému, systému prokuratúry a právnických profesií.¹⁰

30. CCPE si je vedomá záujmu vlád o zachovanie určitej kontroly nad menovaním/volbou generálnych prokurátorov v niektorých právnych systémoch vzhľadom na kľúčovú úlohu prokuratúr pri vykonávaní vnútroštátnych politík v oblasti trestného práva. CCPE sa domnieva, že spôsobom, ako znížiť riziko politizácie, by bolo obmedziť úlohu výkonnej moci pri vymenúvaní/volbe generálnych prokurátorov na minimum alebo ju doplniť veľmi dôležitými zárukami. To možno dosiahnuť rôznymi prostriedkami vrátane zapojenia orgánov samosprávy prokuratúry,¹¹ ako sú rady prokurátorov, ak existujú, alebo iné nezávislé orgány vrátane zákonodarnej moci do procesu výberu a/alebo nominácie.¹²
31. Ďalším spôsobom, ako znížiť skutočné alebo vnímané riziká politizácie, je zabezpečiť transparentný postup výberu generálnych prokurátorov. V tejto súvislosti CCPE víta prax stanovovania kritérií oprávnenosti pre kandidátov na funkciu generálneho prokurátora, ktoré sú objektívne, transparentné a založené na zásluhách.
32. CCPE uznáva, že takéto kritériá sa môžu v jednotlivých členských štátoch líšiť z dôvodu rozdielov v právnych systémoch a tradíciách. Je však dôležité, aby kritériá oprávnenosti boli vopred stanovené buď tak, že budú výslovne stanovené zákonom, alebo stanovené inštitúciou, ktorá je na to poverená zákonom, aby neboli upravené tak, aby vylučovali alebo podporovali určitých kandidátov na základe politických úvah alebo akýchkoľvek iných nezákonných záujmov.
33. Bez ohľadu na druh právneho systému sa CCPE domnieva, že by sa malo vždy skontrolovať, či kandidáti na funkciu generálneho prokurátora majú potrebné právne odborné znalosti a odhodlanie, pričom by sa plne akceptovala potreba chrániť a podporovať nezávislosť prokuratúry, napríklad predchádzaním akémukoľvek možnému konfliktu záujmov. Okrem toho by mala byť základnou požiadavkou primeraná právna a odborná prax, aby sa zabezpečila schopnosť kandidátov účinne viesť prokuratúru. Okrem toho by sa za dôležité mali považovať aj zásluhy uchádzačov vrátane skúseností, overených riadiacich a iných zručností. Kombinácia uvedených kritérií je relevantná na posúdenie schopnosti kandidáta zabezpečiť nezávislosť a nestrannosť prokuratúry. Ak je to možné v súlade s právnym systémom štátu, proces výberu a zostavovania zoznamu kandidátov môže podliehať súdnemu preskúmaniu.¹³

2. Funkčné obdobie generálnych prokurátorov a záruky týkajúce sa predčasného odvolania

34. CCPE už zdôraznila, že generálni prokurátori by mali byť vymenovaní/zvolení buď na

10/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 56; Správa Benátskej komisie o európskych normách, pokiaľ ide o nezávislosť súdneho systému: časť II – prokuratúra, *CDL-AD(2010)040*, 3. januára 2011, bod 37; Rada OSN pre ľudské práva, Správa osobitnej spravodajkyne pre nezávislosť sudcov a právnikov, Gabriela Knaul, A/HRC/20/19, 7. júna 2012, bod 65.

11/ Ak sú takéto orgány zapojené, ich stanovisko by sa malo seriózne zvážiť. Ak to umožňujú vnútroštátne právne predpisy a postupy, takéto stanoviská by mali mať prednosť. Akékoľvek rozhodnutie výkonných orgánov nepostupovať podľa neho by malo byť odôvodnené.

12/ Ako poukázala Benátska komisia, použitie kvalifikovanej väčšiny pri voľbe generálneho prokurátora by sa mohlo považovať za mechanizmus na podporu širokého konsenzu o takýchto vymenovániach, Správa o európskych normách týkajúcich sa nezávislosti súdneho systému: Časť II – Prokuratúra, ktorú prijala Benátska komisia na svojom 85. plenárnom zasadnutí (Benátky 17. – 18. decembra 2010), bod 87 ods. 3.

13/ Po vymenovaní/volení a počas funkčného obdobia by sa generálni prokurátori nemali zapájať do politických činností.

primerane dlhé obdobie, alebo natrvalo, aby sa zabezpečila stabilita ich funkcie a aby boli imúnni voči politickým zmenám,¹⁴ a ich vymenovanie/voľba a ukončenie služby by mali byť upravené zákonom na najvyššej možnej úrovni a v súlade s jasnými postupmi.¹⁵

35. CCPE chce tiež zopakovať svoje obavy týkajúce sa predčasného odvolania generálnych prokurátorov (t. j. pred uplynutím mandátu).¹⁶ Nezávislosť prokurátorov znamená ich ochranu pred akýmkoľvek svojvoľným alebo politicky motivovaným odvolaním. Týka sa to všetkých prokurátorov, ale ešte viac generálnych prokurátorov.
36. Ak je podľa vnútroštátneho právneho systému možné predčasné odvolanie, uplatniteľné podmienky by sa mali jasne vymedziť¹⁷ a mali by sa zakladať len na jasných a objektívnych dôvodoch.¹⁸ Predčasné odvolanie generálnych prokurátorov z funkcie by preto malo byť *ultima ratio* a malo by zohľadňovať závažnosť dôvodov. Postup predčasného odvolania by mal byť, podobne ako jeho dôvody, bez politického zasahovania a mal by byť transparentný, opodstatnený a tiež zverejnený.
37. CCPE sa najmä domnieva, že dôvody na predčasné odvolanie generálnych prokurátorov by nemali byť formulované široko alebo vágne, aby sa zabránilo nadmernej diskrečnej právomoci v rozhodovacom procese a svojvoľnému výkladu. Okrem toho musí existovať výslovný odkaz na zákaz akéhokoľvek odvolania, ku ktorému dôjde mimo vopred stanoveného postupu a na základe objektívnych vopred stanovených kritérií. V takýchto prípadoch by sa mali zakázať politické motívy alebo osobné preferencie.
38. Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) stanovil, že výkonná zložka vlády nemôže odvolať hlavných prokurátorov bez nezávislého súdneho preskúmania.¹⁹ CCPE víta možnosť nezávislého súdneho preskúmania²⁰ akéhokoľvek rozhodnutia akéhokoľvek rozhodovacieho orgánu týkajúceho sa predčasného odvolania generálneho prokurátora.

B. Etické a odborné normy, zodpovednosť a disciplinárne konania ako spôsob zaručenia nezávislosti generálnych prokurátorov

39. CCPE už zdôraznila, že kódexy profesionálnej etiky a správania by sa mali prijať a zverejniť na základe medzinárodných noriem vypracovaných OSN, ako aj noriem stanovených v európskych usmerneniach o etike a správaní prokurátorov (budapešťianske usmernenia), ktoré prijala Konferencia generálnych prokurátorov Európy 31. mája 2005.²¹
40. Etické a odborné normy a vopred určené normy týkajúce sa disciplinárnych konaní, ktoré sa vzťahujú na generálnych prokurátorov sú veľmi dôležité pre ochranu ich nezávislosti, ako aj ich nestrannosť, čo má zase vplyv na ich riadenie prokuratúr, čo má vplyv na

14/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 56.

15/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 52.

16/ To nie je v prísnom súlade s bodmi 34 a 36 týchto návrhov.

17/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 73; Správa Benátskej komisie o európskych normách, pokiaľ ide o nezávislosť súdneho systému: Časť II – prokuratúra, CDL-AD(2010)040, 3. januára 2011, bod 40.

18/ OECD (2020), Anti-Corruption Reforms in Eastern Europe and Central Asia, Progress and Challenges (Protikorupčné reformy vo východnej Európe a Strednej Ázii, Pokrok a výzvy), 2016 – 2019, s. 149, bod G.

19/ ESLP *Kövesi/Rumunsko*, č. 3594/19, 5. mája 2020, body 154, 201, 205 a 208 – 209. Pozri aj vec *Baka/Maďarsko*, č. 20261/12, 23. júna 2016, body 156 – 157 a 164 – 167.

20/ Ak je to možné a uplatniteľné vo vnútroštátnom právnom systéme.

21/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 99.

celkovú nezávislosť a nestrannosť činností prokuratúry.

41. Ako už uviedol CCPE, prokurátori by mali pri svojej práci vždy dodržiavať najvyššie etické a odborné normy a vždy sa správať nestranne a objektívne.²² Okrem toho sa v normách a zásadách v oblasti ľudských práv stanovuje, že prokurátori sú zodpovední za plnenie svojich povinností a môžu podliehať disciplinárnemu konaniu.²³
42. Rovnako ako v prípade možnosti predčasného odvolania z funkcie sa záruky proti politickému alebo inému neprimeranému zasahovaniu v kontexte disciplinárneho konania podľa vnútroštátneho právneho systému vzťahujú na všetkých prokurátorov a generálnych prokurátorov.
43. CCPE zdôrazňuje, že od generálnych prokurátorov sa očakáva, že počas svojho funkčného obdobia budú stelesňovať vysoké etické hodnoty a podliehať právnym zásadám transparentnosti a zodpovednosti.
44. CCPE chce zároveň opätovne zdôrazniť, že zodpovednosť prokurátorov nemá zasahovať do ich nezávislosti. Hoci sú prokurátori nezávislí, zodpovedajú sa v prípadoch a spôsobom stanoveným vo vnútroštátnych právnych predpisoch.²⁴ Zodpovednosť generálnych prokurátorov je spôsob, ako zabezpečiť nezávislé, nestranné a účinné riadenie prokuratúry s cieľom prispieť k lepšiemu fungovaniu justičného systému.
45. Mechanizmy zodpovednosti sú nevyhnutné na posilnenie dôvery verejnosti v justičný systém, čím sa zabezpečí, aby generálni prokurátori dodržiavali profesijné a etické normy a zároveň si plnili svoje povinnosti zodpovedne. Zodpovednosť znižuje riziko zneužitia právomoci a podporuje nestrannosť a transparentnosť pri rozhodovaní.
46. V závislosti od vnútroštátneho právneho systému môžu členské štáty buď zväziť zavedenie osobitných etických pravidiel pre generálnych prokurátorov, pričom zohľadnia ich kľúčovú riadiacu úlohu, alebo zabezpečiť, aby boli viazaní etickým správaním, ktoré sa očakáva od celej komunity prokurátorov. V oboch prípadoch by tieto pravidlá mali byť jasné, objektívne a transparentné. Nemali by ponechávať otvorené dvere svojvoľným výkladom a politickým alebo iným neprimeraným zásahom.
47. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa akékoľvek prípadné disciplinárne konanie proti generálnym prokurátorom za možné pochybenie malo, podobne ako možnosť predčasného odvolania, ak existuje, zakladať na jasných, objektívnych a transparentných dôvodoch. Kritériá a postupy by mali byť jednoznačne a jasne vymedzené vo vnútroštátnom práve. Takéto konanie by za žiadnych okolností nemalo byť motivované politickými motívmi ani by nemalo byť predmetom žiadneho politického alebo iného neprimeraného zasahovania.
48. Bez ohľadu na vnútroštátny právny systém by disciplinárne konania proti generálnym prokurátorom mal viesť nezávislý a nestranný orgán, ktorý by im zaručil spravodlivé vypočutie a riadny proces. Nezávislosť a nestrannosť v prípadoch týkajúcich sa

22/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, bod VI.

23/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 85; Rada OSN pre ľudské práva, Predbežná správa osobitného spravodajcu pre nezávislosť sudcov a právnikov, A/65/274, 10. augusta 2010, bod 60.

24/ Stanovisko CCPE č. 13 (2018) k nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov, bod 46.

vysokopostavených prokurátorov možno zabezpečiť rôznymi prostriedkami, ako sú konania vedené samostatným orgánom mimo systému prokuratúry, osobitné záruky nezávislého rozhodovania napriek hierarchickej štruktúre, verejná kontrola, súdna kontrola alebo iné opatrenia. Ak existuje možnosť týkajúca sa disciplinárneho konania, rovnaký systém by sa mohol uplatňovať na najvyššie postavených členov súdnictva a prokuratúry.

C. Riadiace funkcie a úlohy generálnych prokurátorov

49. Funkcie a úlohy vykonávané prokuratúrou sa v jednotlivých členských štátoch líšia v dôsledku rôznorodosti právnych systémov a tradícií. V dôsledku toho sa funkcie a úlohy pridelené generálnym prokurátorom v jednotlivých krajinách takisto líšia. Vo väčšine jurisdikcií sú poverení širokou škálou povinností vrátane tých, ktoré sa týkajú kariérnych záležitostí prokurátorov a zamestnancov prokuratúr, ako aj riadenia rôznych zdrojov, ktoré im boli pridelené.
50. Funkcie a úlohy delegované na generálnych prokurátorov by mali byť výslovne a jasne stanovené v uplatniteľných právnych predpisoch a nariadeniach, aby sa zabezpečila transparentnosť, nezávislosť a zodpovednosť. Ak existuje rada prokurátorov, vzťahy medzi generálnym prokurátorom a takýmto orgánom by sa mali vymedziť zákonom. Cieľom by malo byť vytvorenie spravodlivej rovnováhy právomocí s cieľom dosiahnuť účinnejšiu a koordinovanejšiu výkonnosť. Tým sa zabezpečí rešpektovanie širšej vnútornej nezávislosti prokurátorov a zároveň sa zabezpečí účinný, koherentný a udržateľný postup prokuratúry na súdoch.

1. Všeobecná úloha generálnych prokurátorov

51. Kľúčovou úlohou generálnych prokurátorov je zabezpečiť transparentné, nezávislé a efektívne riadenie prokuratúr, za ktoré sú zodpovední, a zabezpečiť najmä nezávislé a nestranné rozhodovanie útvarov, orgánov a jednotlivých prokurátorov v rámci prokuratúry.²⁵
52. Keď sú generálni prokurátori na základe vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov poverení riadením zdrojov prokuratúry, mali by zabezpečiť tiež efektívne, ako aj primerané hospodárne využívanie týchto zdrojov. Okrem toho by mali zabezpečiť účinné fungovanie kontrolných a nadväzujúcich mechanizmov.²⁶
53. Generálni prokurátori sú často zodpovední za zastupovanie prokuratúry v rámci celkovej štruktúry štátnych orgánov v členských štátoch, ako aj pred zahraničnými prokuratúrami a medzinárodnými organizáciami. Mali by preto zabezpečiť zachovanie svojej inštitucionálnej nezávislosti, nestrannosti a podporovať svoju spoluprácu so štátnymi inštitúciami spolu s rôznymi inými orgánmi a aktérmi bez²⁷ toho, aby zasahovali do ich právomocí.

25/ Ako zdôraznila CCPE, prokurátori vo všetkých právnych systémoch prispievajú k zabezpečeniu toho, aby bol zaručený právny štát, najmä spravodlivým, nestranným a účinným výkonom spravodlivosti vo všetkých prípadoch a vo všetkých fázach konania v rámci ich právomocí, stanovisko č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, oddiel I.

26/ Stanovisko CCPE č. 7 (2012) k riadeniu prostriedkov prokuratúry, bod 51.

27/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 112.

2. Úloha generálnych prokurátorov, pokiaľ ide o kariéru prokurátorov a zamestnancov prokuratúry

54. Nezávislosť a nestrannosť jednotlivých prokurátorov sa dosahuje kombináciou niekoľkých dôležitých faktorov, ktoré sa v tejto kapitole zdôrazňujú so zameraním na úlohu generálnych prokurátorov.
55. Keď generálni prokurátori prevezmú zodpovednosť za záležitosti týkajúce sa kariéry prokurátorov, mali by sa v plnej miere uplatňovať záruky a normy stanovené v príslušných nástrojoch Rady Európy spôsobom opísaným v bode 17 tohto stanoviska vrátane predchádzajúcich stanovísk CCPE.²⁸
56. Od členských štátov sa preto očakáva, že zabezpečia, aby postupy prijímania prokurátorov boli konkurencieschopné, založené na zásluhách a zahŕňali záruky proti akémukoľvek prístupu, ktorý uprednostňuje alebo inak zohľadňuje politické alebo iné neprimerané úvahy.
57. Postavenie, nezávislosť, výber a kariéra prokurátorov by mali byť podobne ako v prípade sudcov jasne stanovené zákonom a mali by sa riadiť transparentnými a objektívnymi kritériami.²⁹ V jurisdikciách, v ktorých majú generálni prokurátori právomoc vykonávať výber prokurátorov, dohliadať naň alebo zohrávať akúkoľvek inú úlohu pri výbere prokurátorov (s postavením štátnych zamestnancov alebo bez neho, v závislosti od vnútroštátneho právneho systému), by mali v rámci svojich právomocí zabezpečiť, aby sa takýto výber vykonával na základe zručností, zásluh, bezúhonnosti, etických hodnôt a iných objektívnych kritérií uchádzačov, ako aj bez akejkoľvek diskriminácie. Malo by sa zabrániť výberom, ktoré sa opierajú o nadmernú diskrečnú právomoc alebo ku ktorým dochádza mimo vopred stanovených postupov.
58. Ak sú generálni prokurátori poverení aj vykonávaním výberu zamestnancov prokuratúry, dohľadom nad ním alebo akoukoľvek inou úlohou pri výbere zamestnancov prokuratúry (s postavením štátnych zamestnancov alebo bez neho, v závislosti od vnútroštátneho právneho systému),³⁰ takýto výber by sa mal prispôbiť potrebám prokuratúry a mal by byť transparentný a objektívny.
59. V rôznych jurisdikciách môžu generálni prokurátori prevziať zodpovednosť aj za iné kariérne aspekty týkajúce sa prokurátorov, ako aj zamestnancov prokuratúr. Tieto povinnosti môžu zahŕňať odborné hodnotenia, povýšenia, preloženia, udeľovanie vyznamenaní za profesionálne úspechy, úlohu v disciplinárnom konaní proti prokurátorom spolu s uložením disciplinárnych sankcií alebo iných úloh a opatrení.
60. Najmä v jurisdikciách, v ktorých majú generálni prokurátori právomoc vykonávať výber

28/ To okrem iného zahŕňa záruky stanovené v odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, odporúčaní Výboru ministrov Rec(2012)11 o úlohe prokurátorov mimo systému trestného súdnictva, stanovisku CCPE č. 9 (2014) o európskych normách a zásadách týkajúcich sa prokurátorov vrátane Rímskej charty a stanovisku CCPE č. 13 (2018) o nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov.

29/ Stanovisko CCPE č. 13 (2018) k nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov, odporúčanie III; pozri aj stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, bod XII.

30/ Pojem „zamestnanci prokuratúr“ sa na účely tohto stanoviska chápe tak, že zahŕňa každého, kto pracuje v prokuratúre, ale nemá postavenie prokurátora (napr. zmluvní zamestnanci, experti, administratívni a finanční úradníci, účtovníci, úradníci atď.).

prokurátorov alebo zamestnancov prokuratúr, dohliadať naň alebo zohrávať akúkoľvek inú úlohu pri výbere prokurátorov alebo zamestnancov prokuratúr (s postavením štátnych zamestnancov alebo bez neho, v závislosti od vnútroštátneho právneho systému), by mali zabezpečiť, aby:

- tak prvé vymenovanie, ako aj povýšenie prokurátorov alebo zamestnancov prokuratúry sa riadilo jasnými, presnými a jednotnými výberovými postupmi a kritériami, najmä zásluhovými, zakotvenými v právnych predpisoch;³¹
- aspekty týkajúce sa kariéry prokurátorov alebo zamestnancov prokuratúr a ich profesiou sa riadili transparentnými a objektívnymi kritériami, ako je spôsobilosť, spolu so skúsenosťami,³² pričom sa vyhýbali nadmernej voľnosti konania a osobným alebo inak zaujatým preferenciám;
- mobilita bola založená na potrebách prokuratúry³³ a riadila sa známymi a objektívnymi kritériami, ako sú spôsobilosť a skúsenosti;
- disciplinárne konanie proti prokurátorom alebo zamestnancom prokuratúry sa riadilo vnútroštátnymi právnymi systémami, aby sa zaručilo spravodlivé a objektívne posúdenie a rozhodnutie, ktoré by malo podliehať nezávislému súdnemu preskúmaniu;³⁴
- disciplinárne sankcie uložené prokurátorom alebo zamestnancom prokuratúry boli založené na jasných dôkazoch a zároveň boli účinné,³⁵ primerané³⁶ a odrádzajúce;
- odvolanie prokurátorov alebo zamestnancov prokuratúr podliehalo prísnyim požiadavkám, ktoré by v prípade prokurátorov nemali ohroziť nezávislý a nestranný výkon ich činností.³⁷

3. Úloha generálnych prokurátorov pri konzistentnom uplatňovaní práva a riadení prípadov

61. Pojem nezávislosť sa vzťahuje nielen na inštitucionálnu nezávislosť prokuratúry, ale aj na funkčnú nezávislosť jej štrukturálnych orgánov a jednotlivých prokurátorov. Zásada nezávislosti si vyžaduje, aby prokurátori mohli slobodne rozhodovať a boli chránení pred nezákonným zasahovaním, politickým nátlakom alebo akýmkoľvek neprimeraným

31/ Štvrté kolo hodnotenia skupiny GRECO: predchádzanie korupcii vo vzťahu k poslancom parlamentu, sudcom a prokurátorom, hodnotiaci správa týkajúca sa Gruzínska, ktorú prijala skupina GRECO na svojom 74. plenárnom zasadnutí (Štrasburg 28. novembra – 2. decembra 2017), bod 94.

32/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, Rímska charta, bod XII.

33/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 51; Výbor ministrov Rady Európy, odporúčanie Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, 6. októbra 2000, bod 5 písm. a), b) a c).

34/ Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, 6. októbra 2000, bod 5 písm. e).

35/ Štvrté kolo hodnotenia skupiny GRECO: predchádzanie korupcii vo vzťahu k poslancom parlamentu, sudcom a prokurátorom, hodnotiaci správa týkajúca sa Bosny a Hercegoviny, ktorú prijala skupina GRECO na svojom 70. plenárnom zasadnutí (Štrasburg 30. novembra – 4. decembra 2015), bod 126.

36/ OSN Ľudské Práva Rada, správa osobitného spravodajcu o nezávislosti sudcov a advokáti, Gabriela Knaul, A/HRC/20/19, 7. júna 2012, bod 86.

37/ Rada OSN pre ľudské práva, správa osobitného spravodajcu o nezávislosti sudcov a právnikov, Gabriela Knaul, A/HRC/20/19, 7. júna 2012, body 68 – 69.

vplyvom pri plnení svojich zákonných povinností.³⁸

62. Funkčná nezávislosť prokurátorov zároveň nie je v rozpore s hierarchickou organizáciou prokuratúry a vydávaním všeobecných odporúčaní alebo usmernení/smerníc o konzistentnom uplatňovaní práva. To platí aj pre judikatúru alebo vykonávanie priorít v oblasti trestného stíhania.³⁹ Hlavnú právomoc v tomto procese majú generálni prokurátori, ktorí buď sami vydávajú takéto odporúčania alebo usmernenia/smernice, alebo dohliadajú na ich prijatie inými riadiacimi pracovníkmi prokuratúry. Rozhodnutia o vykonávaní politík v oblasti boja proti trestnej činnosti by mali byť transparentné, aby sa zabezpečila spravodlivá, konzistentná a efektívna činnosť prokurátorov,⁴⁰ a to vždy v súlade so zákonom.
63. V tejto súvislosti CCPE opakuje, že vzťahy medzi rôznymi úrovňami hierarchie v prokuratúre sa musia riadiť jasnými a jednoznačnými pravidlami, aby osobné alebo iné úvahy nezohrávali neopodstatnenú úlohu.⁴¹ Generálni prokurátori zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby ich útvary boli riadené tak, aby sa zabezpečilo, že všetky operácie prokuratúry sa vykonávajú transparentne, nestranne, účinne a na základe prísneho dodržiavania práva.
64. V závislosti od vnútroštátneho právneho systému môže pri rozdeľovaní prípadov zohrávať úlohu aj generálny prokurátor, ktorý môže byť oprávnený preradiť prípady medzi prokurátorov. Tieto procesy by mali byť spravodlivé a transparentné a zároveň by mali byť založené na jasných kritériách, okrem iného vrátane zložitosti, povahy alebo objemu prípadov, odborných skúseností, zručností, špecializácie a pracovného zaťaženia jednotlivých prokurátorov. Mali by spĺňať požiadavky nestrannosti, pokiaľ ide o štruktúru, povinnosti a rozhodovacie právomoci prokuratúry.⁴² Rozhodnutia vyšších prokurátorov o odobratí prípadov podriadeným prokurátorom by mali byť odôvodnené a písomné.⁴³
65. Vzhľadom na vyvíjajúci sa proces digitalizácie práce prokuratúr⁴⁴ CCPE takisto konštatuje, že generálni prokurátori môžu využívať svoje riadiace právomoci, ako aj svoje právomoci na zavedenie alebo ďalšie posilnenie využívania moderných technológií v práci prokurátorov, a to popri procese správy a distribúcie prípadov, ak sa to považuje za dôležité, s cieľom reagovať na potreby a účinnosť systému trestného stíhania. Malo by to byť v súlade s príslušnými nástrojmi, najmä s tými, ktoré vypracovala komisia CEPEJ.⁴⁵ V tejto súvislosti by sa generálni prokurátori mali snažiť zabezpečiť okrem systémov správy prípadov aj účasť systému prokuratúry na navrhovaní a vykonávaní súdnych informácií.
66. V tejto súvislosti by sa mal zaviesť jedinečný register údajov a dokumentov na

38/ CCPE Stanovisko 13(2018) o nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov, odporúčania I – III.

39/ CCPE Stanovisko 13(2018) o nezávislosti, zodpovednosti a etike prokurátorov, odporúčanie V.

40/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 45.

41/ Odporúčanie Výboru ministrov Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, bod 9.

42/ Stanovisko CCPE č. 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 43.

43/ Štvrté kolo hodnotenia skupiny GRECO: predchádzanie korupcii vo vzťahu k poslancom parlamentu, sudcom a prokurátorom, správa o plnení záväzkov týkajúca sa Gruzínska, ktorú prijala skupina GRECO na svojom 82. plenárnom zasadnutí (Štrasburg 18. – 22. marca 2019), bod 64.

44/ Tematická štúdia CCPE o digitalizácii práce prokuratúr a medzinárodnej spolupráce(2023).

45/ Európska etická charta CEPEJ o používaní umelej inteligencie v justičných systémoch a ich prostredí (2018), usmernenia CEPEJ o elektronickom súdnom podávaní (elektronickom podaní) a digitalizácii súdov (2021), usmernenia CEPEJ o videokonferenciách v súdnych konaniach (2021).

vnútroštátnej úrovni a mali by sa poskytnúť efektívnejšie, účinnejšie a ľahšie vyvinuté prostriedky výskumu a analýzy.⁴⁶

67. CCPE chce tiež zopakovať dôležitý aspekt týkajúci sa organizácie systémov trestného stíhania v Európe, ktorým je možnosť zavedenia špecializácie prokurátorov a úloha generálnych prokurátorov v tejto súvislosti.⁴⁷ V tejto súvislosti a vzhľadom na rastúci trend špecializácie prokuratúr v Európe CCPE zdôrazňuje, že všetky uvedené zásady, ktoré sa vzťahujú na úlohu generálnych prokurátorov pri konzistentnom uplatňovaní práva a správy prípadov, by sa mali *ipso facto* uplatňovať aj na špecializované orgány prokuratúry a ich prokurátorov.
68. CCPE ďalej zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú generálni prokurátori zohrávajú pri posilňovaní medzinárodnej spolupráce medzi prokuratúrami, ako aj justičnými orgánmi členských štátov popri medzinárodných súdoch a orgánoch. Takáto spolupráca môže prispieť k úplnému dodržiavaniu medzinárodných záväzkov a povinností členských štátov, ako aj k vykonávaniu rozhodnutí vydaných medzinárodnými orgánmi. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že všetky uvedené zásady, pokiaľ ide o úlohu generálnych prokurátorov pri zabezpečovaní nezávislosti a nestrannosti prokuratúry, sa v plnej miere uplatňujú aj v akejkoľvek oblasti medzinárodnej spolupráce zahŕňajúcej prokuratúry.

IV. Odporúčania

keďže:

- v mnohých právnych systémoch sú prokuratúry štruktúrované ako vysoko hierarchické inštitúcie;
- generálni prokurátori zohrávajú ústrednú úlohu pri riadení prokuratúr a konajú ako hlavní garanti ich nezávislosti a samostatnosti;
- nezávislosť a nestrannosť prokuratúry vo veľkej miere závisí okrem iného od nestrannosti a nezávislosti ich vedúcich a od ich úlohy vo vzťahu k jednotlivým prokurátorom;

CCPE sa preto dohodla na týchto odporúčaníach:

1. **Generálni prokurátori musia byť úplne nezávislí a nestranní. Musia byť tiež vnímané ako také, aby sa zabezpečila nezávislosť, ako aj autonómia služieb, ktoré spravujú a za ktoré sú zodpovední.**
2. **Jedným zo spôsobov, ako znížiť riziko politizácie, by bolo obmedziť úlohu výkonnej moci pri vymenúvaní/volbe generálnych prokurátorov na minimum**

46/ Usmernenia komisie CEPEJ o elektronickom súdnom podávaní (elektronickom podaní) a digitalizácii súdov (2021), bod 71.

47/ Ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov Rec(2000)19 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva, bod 8, s cieľom lepšie reagovať na rozvíjajúce sa formy trestnej činnosti, najmä organizovanej trestnej činnosti, špecializácia by sa mala považovať za prioritu, pokiaľ ide o organizáciu prokurátorov, ako aj odbornú prípravu a kariéru. CCPE tiež hovorila o špecializácii, napríklad vo svojom stanovisku 9 (2014) k európskym normám a zásadám týkajúcim sa prokurátorov, bod 119, v ktorom sa uvádza, že potreba špecializácie prokurátorov by sa mala považovať za prioritu s cieľom lepšie reagovať na nové formy trestnej činnosti, ako aj v prípadoch, keď má prokurátor právomoci mimo oblasti trestného práva. Zlepšila a uľahčila by sa aj medzinárodná spolupráca.

alebo ju doplniť veľmi dôležitými zárukami. To možno dosiahnuť rôznymi prostriedkami vrátane zapojenia orgánov samosprávy prokuratúry, ako sú rady prokurátorov, ak existujú, alebo iné nezávislé orgány vrátane zákonodarnej moci do procesu výberu a/alebo nominácie.

3. Kritériá pre kandidovanie, ktoré sú objektívne, transparentné a založené na zásluhách, by sa mali stanoviť pre uchádzačov o funkciu generálneho prokurátora.
4. Generálni prokurátori by mali byť vymenovaní/zvolení buď na primerane dlhé obdobie, alebo natrvalo, aby sa zabezpečila stabilita ich funkcie a aby boli imúnni voči politickým zmenám. Ich vymenovanie/volba a ukončenie služobného pomeru by mali byť upravené zákonom na najvyššej možnej úrovni v súlade s jasnými postupmi.
5. Ak je podľa vnútroštátneho právneho systému možné predčasné odvolanie generálneho prokurátora, mali by sa jasne vymedziť uplatniteľné podmienky. Takéto odvolanie by malo byť vždy založené na jasných, vopred určených a objektívnych kritériách. Malo by byť *ultima ratio*, malo by zohľadňovať závažnosť dôvodov a malo by byť založené na postupe, ktorý je bez akéhokoľvek politického zasahovania, pričom by malo byť transparentné, opodstatnené a jasne oznámené verejnosti.
6. Najmä dôvody na predčasné odvolanie by nemali byť formulované široko alebo vágne, aby sa zabránilo nadmernej diskrečnej právomoci v rozhodovacom procese a svojvoľnému výkladu. Akékoľvek odvolanie, ku ktorému dôjde mimo vopred stanoveného postupu založeného na objektívnych vopred stanovených kritériách, ako aj politické motívy alebo osobné preferencie by sa mali zakázať.
7. Generálni prokurátori by mali dodržiavať najvyššie etické a profesionálne normy a vždy sa správať nestranné a objektívne. Mali by tiež podliehať právnym zásadám transparentnosti a zodpovednosti počas svojho funkčného obdobia.
8. Akékoľvek prípadné disciplinárne konanie proti generálnym prokurátorom by malo byť založené na jasných, objektívnych a transparentných dôvodoch, kritériách a postupoch. Konanie by malo byť jednoznačné a jasne vymedzené vnútroštátnym právnym systémom. Takéto konanie by za žiadnych okolností nemalo byť motivované politickými motívmi ani by nemalo byť predmetom žiadneho politického alebo iného neprimeraného zasahovania.
9. Funkcie a úlohy delegované na generálnych prokurátorov by mali byť výslovne a jasne stanovené v uplatniteľných právnych predpisoch, ako aj v nariadeniach, aby sa zabezpečila transparentnosť, nezávislosť a zodpovednosť.
10. Generálni prokurátori, ktorí sú podľa vnútroštátneho práva poverení riadením zdrojov prokuratúry, by mali zabezpečiť aj nákladovo efektívne využívanie týchto zdrojov.
11. Generálni prokurátori, ktorí sú zodpovední za zastupovanie prokuratúry v rámci celkovej štruktúry štátnych orgánov v členských štátoch, ako aj pred zahraničnými prokuratúrami a medzinárodnými organizáciami, by preto mali zabezpečiť zachovanie ich inštitucionálnej nezávislosti a nestrannosti a podporovať ich spoluprácu so štátnymi inštitúciami a rôznymi inými orgánmi a aktérmi, pričom by nemali zasahovať do ich právomocí.

12. **V jurisdikciách, v ktorých majú generálni prokurátori právomoc vykonávať výber prokurátorov, dohliadať naň alebo zohrávať akúkoľvek inú úlohu pri výbere prokurátorov (s postavením štátnych zamestnancov alebo bez neho, v závislosti od vnútroštátneho právneho systému), by mali v rámci svojich právomocí zabezpečiť, aby sa takýto výber vykonával na základe zručností, zásluh, bezúhonnosti, etických hodnôt a iných objektívnych kritérií uchádzačov a bez akejkoľvek diskriminácie. Malo by sa zabrániť výberom, ktoré sa opierajú o nadmernú diskrečnú právomoc alebo ku ktorým dochádza mimo vopred stanovených postupov.**
13. **Vzťahy medzi rôznymi úrovňami hierarchie v prokuratúre sa musia riadiť jasnými a jednoznačnými pravidlami, aby osobné alebo iné úvahy nezohrávali neopodstatnenú úlohu. Generálni prokurátori zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa ich služby riadili a aby sa všetky operácie prokuratúry vykonávali transparentne, nestranne, účinne a na základe prísneho dodržiavania práva.**
14. **Generálni prokurátori môžu zohrávať úlohu pri správe a distribúcii prípadov a môžu byť oprávnení prerozdeliť prípady medzi prokurátorov. Všetky tieto procesy by mali byť spravodlivé a transparentné a mali by byť založené na jasných kritériách, okrem iného vrátane zložitosti, povahy alebo objemu prípadov, odborných skúseností, zručností, špecializácie a pracovného zaťaženia jednotlivých prokurátorov.**
15. **Generálni prokurátori môžu využiť svoje riadiace právomoci a kompetencie na zavedenie alebo ďalšie posilnenie využívania moderných technológií v práci prokurátorov popri procese správy a distribúcie prípadov, ak sa to považuje za dôležité s cieľom reagovať na potreby a účinnosť systému trestného stíhania.**
16. **Generálni prokurátori zohrávajú dôležitú úlohu pri posilňovaní medzinárodnej spolupráce medzi prokuratúrami, ako aj justičnými orgánmi členských štátov a s medzinárodnými súdmi a orgánmi. Všetky zásady týkajúce sa úlohy generálnych prokurátorov pri zabezpečovaní nezávislosti a nestrannosti prokuratúry sa v plnej miere uplatňujú aj v akejkoľvek oblasti medzinárodnej spolupráce zahŕňajúcej prokuratúru.**